

FERDINANDY GYÖRGY

Picikutya

Anyánk utolsó kutyája a taxisblokádnapján született, és ennek ő a későbbiekben nem kis jelentőséget tulajdonított. A dolog persze nem meglepő: aki csak ismerte őt, tudta, hogy nála a kutyákhoz kapcsolódik minden. A háborúk, helyszínek és az évszakok. Kislánykori képén, amit ma is őrzök, matróruhában áll, csokornyakkendős urak és kalapos hölgyek gyűrűjében. A lábánál nagy, fehér komondor. A felvétel valami kutyakiállításról készülhetett. Huszonkettőben! – jelentette ki. Anyánk ebekben számolta az éveket.

Minden kutyájára emlékezett; ha felbízattam, mindegyikről tudott egy szép, igaz történetet. Egyetlen gyerek volt, és a szülői házban nem volt divat a vendégeskedés. Anyánk – ha szabad így mondanom – kutyák között nevelkedett.

Korán ment férjhez, én hamar megszülettem. Attól kezdve magam is minden védencére jól emlékezem. A birtokos raggal persze csínján kellene bánni. Mert saját kutyája ritkán volt szegénynek. A legtöbb esetben valami szomszédkutyát kényeztetett.

Borcsa talán még az övé volt. De ezt a görbelábú daxlit hamar eltüntette apánk:

– Minek az!? – kiabálta. Itt van neked ez a három szép gyerek!

Levitte a Délihez! – mesélte sírva anyánk. Hogy miért éppen oda? Egy szó mint száz, Borcsa elveszett.

Csinit Kárpátaljáról hozták a front elől futó munkácsi rokonok. Mi pedig befogadtuk. Hol volt már akkor apánk! Nem volt már aki levigye őt a Délihez.

Ezüstsűrke, virgonc kölyökkutya. Pumi-puli keverék! – mondta büszke mosollyal anyánk, amikor elmagyarázta, hogy az új családtag miért terelgeti olyan lelkesen csaholva a vendégeket.

Azután a menekülőket itt Pesten is utolérte a front. A nyakunkba szedtük mi is a világot, a ház, ahol nagyszüleim éltek, telitalálatot kapott. Amikor kitavaszkodott, visszakerültünk. A régi kertben pedig, igen, ő, Csini fogadott. Sántikált, de ott volt a helyén. Őrizte a romokat.

Még hét évet élt velünk a háború után. Városon, vidéken, ahová csak elkerültünk. Anyánk lábánál aludt, még a garázsban is, ahol meghúztuk magunkat, amikor elvették a házakat.

Később lett szegénynek valami középfülgyulladás, és akkoriban még nem forgalmazták az antibiotikumokat. Anyánk nem volt otthon amikor kijött az állatorvos. Eltemettük. Soha többé nem lesz kutyája! – fogadkozott.

*

És állta a szavát. Ettől fogva csak vendégkutyái voltak. A másokét szerette, konok, makacs szeretettel. Védte őket az emberek ellen. Lehet hogy akkor, ötvenévesen, már nem is szerette az embereket.

Csibészt Ernő, húgom férje hozta. Szép, koromfekete puli volt, ő is csaholva száguldozott a ház körül. Talán egy kicsit túl zajosan: – azokban az időkben sutogva beszéltek az emberek.

– Ilyen a természete! – mondta anyánk. Hiába veritek!

Meg volt győződve róla, hogy a kutyákkal nem tud bánni senki. És hogy a nevelésnek egyetlen módja van: a szeretet. Csibészt levitte magához, a házmesterlakásba, ahol élete második felében lakott. Húgomék pedig szereztek maguknak egy csendesebb kutyát Csibike helyett.

Pepi fox-terrier volt, Ernő a lányának hozta, hadd játszódjon vele – mint mondta – a gyerek. Arra azonban nem számított, hogy rövidesen ez a kis mérges állat is átpártol anyánkhoz. Enni ugyan feljárt a két kutya, utána azonban megint csak a házmesterlakásban töltötték a napot.

Anyánk akkor már elmúlt hetven éves, de az Állatvásárba kijárt minden évben. Fellökték – mesélte – a nyugatnémetek. Lett egy combnyaktörése, nyilván sokáig lábadozott, mert mire hazahozták, Pepi teljesen elrákosodott. Anya pedig megint magára maradt.

Volt azután még néhány kísérlet. A sógor hozott egy másik kutyát, de ezt már kikötötte. Az a mániájuk – mesélte anyánk – hogy egy kutyának kint a helye. Fagyban, esőben. Azután lett egy nagy vihar, ez pedig kirohant a világból. Soha többé nem került elő.

Anya esküdött rá, hogy egyszer még találkozott vele. A Márvány utcában pórázon vezette egy öregember. Megismert! – állította szipogva. Dehát akkor már, ugye, semmit se tehetett. A kutya állítólag úgy nézte anyánkat, mintha eszébe jutott volna valami, amire már nem emlékezett.

A védencek sorában Betyár következett. Ezt már antibébi tablettákkal etették. Meg is lett az eredmény: Betyi hetet kölykezett. Kettőt meghagytak húgomék, Foltos és Kormos együtt nevelkedett. Kormost később Ernő elvitte vidékre, még ma is Nagyegyházán őrzi a fatelepet.

Akkoriban már begyűrűzött ez a szép, új világ. A krumplihajat belefőzték a levesbe, a csontokért nyugdíjasok ácsorogtak a hentes előtt. Kutyát tartani költséges dolog lett. Az pedig, hogy anyánk is tartana, szóba se jöhetett.

*

Foltos lett – mondom – az utolsó kutyája. Persze ő sem hivatalosan. Apránként, fokozatosan szokott le a házmasterlakásba. Nem volt se szép, sem okos. Nehézkes, malacszemű állat, és hát zabálós. Az évek folyamán alaposan elhízott.

A sógor a csarnokból hozta neki a kacsafejeket és a csirkelábakat. Felhabzsolt mindent, de semmi hálát, semmi ragaszkodást nem mutatott. Hülye kutya volt – állítja húgom. Hamis, mindenesetre. A postásnak megkapta a lábát, alattomosan, hátulról támadott. A gyerekeket se szerette, morgott, ha simogatni akarták. Az a fajta, aki csak egy gazdát ismer, és talán még azt az egyet se nagyon.

Anyánk akkor már nehezen járt. A kertet még megművelte az ablak előtt, a két orgonabokrot visszavágta, de a boltba már nem tudott kimenni. Télen az ajtóból szórta a madaraknak a magot.

Mert az ajtaja télen-nyáron nyitva állt, hogy be tudjon jönni a kutya.

– Fütöd a kertet! – mérgelődött a húgom, de hiába beszélt. Foltos rövidszőrű kutya volt, kicsukni anyám szerint nem lehetett.

Volt úgy, hogy a házában aludt, de a házmasterlakásba így is többször bejött minden éjjel, Megállt az ágy fejénél, felrakta a lábát, és némán figyelt egy darabig. Azután, mint aki jól végezte dolgát, megnyugodva távozott.

– Vigyáz rám! – mondta anyánk, és erre nem lehetett szava senkinek. Különösen azóta, mióta anya elesett.

Megütötte volna magát? Nem tudott felállni. Foltos – mesélte – egy darabig csak nyalogatta az arcát, de azután elrohant, és nyüsztve, ugatva riasztotta a háziakat. Anyánkat egy szomszéd találta meg.

A levesét még ezután is elkészítette. Minden reggel kitett az asztalra egy listát. Ha valaki kiment a boltba, bevásárolt neki. Már amennyire lehetett, mert anya elfelejtette az árakat. A nyugdíja többszörösét elköltötte volna az, aki meghozza neki a felírt eledeleket.

A keksz, a régi, jó házi keksz minden nap ott szerepelt a listán. Foltos kényeztetése fontosabb volt neki, mint a koszt.

Amikor bejött ez a szép, új világ, a téstagyárat is elvette valami nyugati mammutvállalat. Egy ideig nem volt keksz a polcokon, azután, amikor újra lett, senki se tudta megfizetni. Anyánk pedig még a kávéról is lemondott, de a Foltos kekszikéhez keményen ragaszkodott.

*

Nem volt könnyű bánni vele. Húgommal állandóan veszekedtek. Foltosnak mégcsak a nevében se tudtak megegyezni. Anya számára védence mindvégig Picikutya maradt.

A kilencvenedik születésnapját megünnepeztük. Az unokái csak üzentek, de mi ketten vele töltöttük a napot. Este pedig meglátogatta őt a kerületi pártszervezet.

Ez lett anyánk megdicsőülése. Ő volt a legrégebbi tagjuk, de még így is, a váratlan figyelmesség jól esett. Anyánk elpirult, amikor kezet csókoltak neki ezek

a máshoz szokott fiatal emberek. Kapott egy nagy kosarat, Foltos egész héten csokoládét eszegethetett.

De ettől fogva már csak betegeskedett. Kórházba nem akart befeküdni. Nem hagylak itt! – mondogatta a kutyának. Mert ezek csak erre várnak: bevisznek, azután ottfelejtnek.

Én beszéltem rá, rám azért néha hallgatott. – Felerősödik! – mondtam neki, mert mindig is magáztam. Mire hazajön, itt lesz a tavasz!

Akkor még a trópuson tanítottam, és tízezer kilométerről könnyen beszél az ember. Felhívtam őt, minden vasárnap délután, percre pontosan.

– Gyere már! – szólt rám nem egyszer, és én megígértem, hogy Virágvasárnapra ott leszek.

Amikor kijött érte a mentő, megállt a kertkapuban. Belekapaszkodott a rácsba, nem hagyta, hogy a karja alá nyúljanak. Nézte a házat, ahol leélte az életét. A kutya morogva lapult a lába alatt.

– Vigyázzatok rá! – mondta húgomnak. Nagyon igényli a szeretetet.

Ezek voltak az utolsó szavai. Azután beült a mentőkocsiba.

Hát igen. A szeretet. Mi csak gondját viseltük szegénynek. Szeretetet egyedül ettől a hülye kutyától kapott.

Amikor összeraktam anyánk holmiját, még benézett az ablakon. De hívni hiába hívtam: soha többé nem jött be a házmesterlakásba. Még a süteményét sem ette meg.

Lett azután ez a lomtalanítás, a kertkapu nyitva maradt. Kiszökött volna? Elvitte valaki? Utolérte volna a Borcsa sorsa, lent a pályaudvaron?

Most pedig az orgonákat is kivágták. A két orgonabokrot. Anyánk után semmi, de semmi se maradt.

